

PROBLEMI, VEZANI NA VSE VEČJO TEŽNJO LJUDI PO PREŽIVLJANJU PROSTEGA ČASA V NARAVI

DO NARAVE PRIJAZNI GORNICI

TONE GOLNAR

Človek je že od nekdaj živel v soodvisnosti z gorami. Prvotno se je gorá bal, saj je verjel, da prebivajo tam nadnaravne sile in božanstva in da se bo vsak poskus, da bi se jim približal, končal s pogubo. Kasneje, ko je premagal strah, ga je začelo na gore vezati pridobitništvo. Sprva je svoje zanimanje usmeril na izkoriščanje gozdov in travnikov, kasneje tudi rudnin. Gore so mu postale pomemben vir za preživljanje. To prvotno izkoriščanje v naravi ni pustilo pretiranih posledic.

V mestih se je začela vedno bolj razvijati industrija, ki je bila dolgo časa surova in neizprosna do ljudi tako po obremenitvah kot po vplivu na njihovo življenjsko okolje. Ljudje so pričeli odhajati v gore čisto iz drugačnih nagibov. Nič več jih tam niso zanimale materialne dobrine. Spoznali so, da jim gore lahko nudijo mnogo več.

Gorništvu se je začelo vse bolj širiti med ljudmi. Glavni razlog, da se je vedno več ljudi odpravljalo v gore, je bilo vse več prostega časa, v sami dejavnosti pa ceneno in atraktivno. Vsak je lahko našel v gorništvu natančno tisto, kar je iskal: nekdo vrhunske dosežke, drugi pustolovščine, tretji mir in nedotaknjeno naravo. Te pa je bilo zaradi vse večjega obiska v gorah vedno manj. Kmalu so morali določene gorske predele zaščititi pred pretiranim uničevanjem in izkoriščanjem. Sprva se je zaščita nanašala le na posamezne rastlinske in živalske vrste, danes pa so omejitve strožje, saj je človek zelo temeljito posegel v naravno okolje.

Pri nas se je začelo gorništvu močneje širiti v začetku tega stoletja. Najbolj značilne za razmah gorništvu v našem okolju so bile narodnostne spodbude. Kasneje so se motivi zelo spreminjali, po drugi svetovni vojni pa je na dejavnost močno vplivala politika. Težilo se je za čim večjim številom članov, organizirali so megalomanske akcije. Nihče se ni pretirano trudil, da bi ljudi, ki zahajajo v gore, poučil o tehniki hoje in o nevarnostih, kaj šele o tem, kaj je za naravo dobro in kaj ne.

To je trajalo nekako do konca osemdesetih let. Potem je tudi k nam iz tujine prodrla zavest o varstvu narave. Res je sicer, da so s posameznimi akcijami že prej težili k čistemu gorskemu okolju — na primer s čistilnimi (smetarskimi) akcijami, kasneje z akcijo »odnesimo svoje smeti v dolino«. Pri tem se je in se danes še vedno pozablja na razvijanje tako imenovane ekološke zavesti. Proces vzgoje in prevzgoje v ekološko ozaveščene subjekte pa še zdaleč ni tako preprost, kot je morda videti. Potrebno je sodelovanje vseh vzgojno izobraževalnih institucij od vrtec naprej in ne le gornških organizacij. Tak proces ne more obroditi takojšnjih sadov. Vsekakor je pomembno, da z vzgojo pričnemo čim prej, da ne zamudimo priložnosti, da zaščitimo tisto, kar bi se še dalo zaščititi oziroma ohraniti.

Ekološko načelo, ki pravi, da narave nismo podedovali od prednikov, ampak smo si jo sposodili od svojih potomcev, nas obvezuje, da bomo s svojim ravnanjem in odnosom do narave postali vzor starim in mladim. Vzgajati moramo tako, da se bodo istega načela zavedali tudi naši potomci.

RUŠENJE NARAVNEGA RAVNOTEŽJA

Naša gorska pokrajina je izpostavljena različnim negativnim vplivom, ki bolj ali manj rušijo ravnotežje v naravi. O tem je bilo že mnogo napisanega, zato teh vplivov ne bomo podrobneje obravnavali, pač pa jih bomo le na kratko predstavili.

Planinske postojanke: V naših gorah, sredogorjih in predgorjih deluje 166 oskrbovanih planinskih postojank. Nekatere delujejo vse leto, nekatere samo v poletni sezoni, torej od pomladi do jeseni. Planinske kočice in domovi predstavljajo enega od najbolj obremenjujočih dejavnikov za okolje.

Največji problemi v zvezi s planinskimi postojankami se nanašajo na način oskrbovanja, na vire energije in na odpadne snovi.

Nepremišljeno poseganje v naravo in njeno prekomerno izkoriščanje: V preteklosti je bilo nekaj živalskih vrst v našem alpskem okolju iztrebljenih ali so izginile izakega drugega razloga. V zadnjih letih so nekatere vrste umetno naselili v naše gorsko okolje. Za nekatere od njih se je pokazalo, da so neškodljive, za druge, da okolju škodijo.

Umetno uvajanje rastlinskih vrst je lahko prav tako problematično. Nekatere vrste so, na primer, zelo agresivne. Z aktivnim spreminjanjem strukture (kislosti) tal ustvarijo za druge rastlinske vrste nesprejemljivo okolje, zato te počasi propadejo.

Zelo nevarni so tudi prekomerni poseki gozdov, ki so nastali zaradi različnih vzrokov, na primer gradnje cest ali smučišč.

Pri vsakem posegu v naravno okolje bi bilo vedno potrebno upoštevati čim več vidikov oziroma vplivov.

Doktor Stanko Klinar

Na ljubljanski Univerzi je letošnjega 11. julija (»kakšne tri desetletja prepozno«, kot je dejal) promoviral **Stanko Klinar**, redni profesor angleščine na oddelku za germanistiko Filozofske fakultete v Ljubljani. Ta dan je uspešno zagovarjal temo svoje doktorske disertacije »Načelni vidiki prevajanja iz slovenščine v angleščino«. Dr. Klinarja poznamo v krogih planinske organizacije kot vsestranskega gornika, avtorja več planinskih vodnikov in stalnega sodelavca Planinskega vestnika. Stanku Klinarju za ta življenjski uspeh iskreno čestitamo.

Uredništvo

Zračni promet: Gorsko okolje je že od začetka človekovega ukvarjanja z letalstvom pritegovalo njegovo pozornost. Danes je mnogo različnih vrst zračnih plovil, ki bolj ali manj negativno vplivajo na gorsko okolje. V grobem ločimo motorne in nemotorne letalne naprave.

Motorne naprave onesnažujejo naravo z odpadnimi emisijami (na primer izpušnimi plini), kar pa ima le majhen neposredni vpliv na gorsko okolje. Najbolj kritičen je vpliv na živali. Na živali najbolj neugodno vplivajo jadralna letala, zmaji in padala, ki so sicer videti ekološko najbolj čisti. Ugotovljeno je namreč bilo, da so živali občutljive na premikajoče se silhuete v zraku. Vsa nizko leteča plovila, ki na hitro spreminjajo smer, so torej hudo moteč dejavnik za živali. Rekreativni letalci bi morali — tako kot piloti helikopterjev in letal — upoštevati dogovor o letenju v točno določenih koridorjih.

Hoja izven poti: Sama po sebi predstavlja hoja najčistejši in najmanj obremenjujoč način prodiranja v naravo, če se hodci drže utrjenih stez. Čim pa zapustimo steze, postane hoja uničujoča predvsem za rastje, zmotimo pa tudi živali. Na rastline vplivamo predvsem s pritiskom, torej z mehansko silo. Živali s svojo prisotnostjo plašimo, zato so se zaradi tega prisiljene umakniti v druga zanje manj ugodna območja.

Turno smučanje: Množica smučarskih žičnic je v preteklosti zelo zmanjšala zimske izlete smučarjev v visokogorje. Danes se nasprotno vse več ljudi podaja s smučmi z urejenih smučišč. Dejavnost sama je za okolje malo moteča, vendar lahko — podobno kot hoja po brezpotju — negativno vpliva na rastline in živali. Talna vegetacija je posebno v času, ko je malo snega, zelo občutljiva na mehansko silo. Z robniki smučí lahko celo

odrežemo tanjše veje dreves in borovcev. Turni smučarji neposredno ogrožajo tudi živali, ki se v strahu umikajo, pri tem izgubljajo energijo, predvsem pa svoj naravni življenjski prostor. Podobni problemi so tudi na urejenih visokogorskih smučiščih, ko smučarji zapuščajo označene proge.

Plezanje: V izpostavljenih stenah v visokogorju običajno ni problemov ekološkega značaja. V ta svet zahajajo le redki ljudje. S svojo aktivnostjo le malo ogrožajo rast rastlin. Zmotijo lahko le živali. Te so motene v svojem naravnem — optimalnem okolju, iz katerega se v strahu umikajo. To je glavni obremenjujoč element gornišтва v visokogorju.

Motorizirano prodiranje v gore: Danes so naši gozdovi v vznožju gora na gosto preprejeni s cestami. Večinoma so jih zgradila gozdna gospodarstva za transport posekanih dreves. Te ceste, po katerih se je mogoče brez težav peljati z avtomobilom, zelo skrajšajo dostop do gorá. Zaradi tega je obisk v to okolje večji. Hrup avtomobilskih motorjev plaši živali. Ceste lahko povzročajo erozijske procese, posebno če niso dobro vzdrževane.

Gorsko kolesarjenje: V zadnjih letih se je kolesarjenje po gorah zelo razmahnilo. Glavni razlog je razvoj posebnih koles, ki omogočajo vožnjo po velikih nakloninah in valoviti površini. Gorskih kolesarjev je v primerjavi z gorniki malo, prav tako malo jih je tudi v primerjavi s turnimi smučarji. Gorsko kolesarjenje je običajno po cestah in kolovozih, včasih tudi po bolj utrjenih poteh. Neugodno vpliva na naravo, kadar s kolesom zapustimo ceste in se podamo na travnike in v gozdove. Mehanska sila, s katero pritiskamo na tla, je mnogo večja kot pri hoji. Na neutrjenih poteh, ki so obremenjene z

Žigi, kot morajo biti

Snežnik: Ker v zavetišču ni transverzalnega žiga kurirjev in vezistov, sva z »mojo« ob ostankih toplote v koči popitega čaja in po mojem pri hitrosti vetra preceže nad 100 kilometrov na uro v dnevnika transverzale vezistov in kurirjev nekako odtisnila transverzalni kovinski žig z vrha Snežnika oziroma tisto nekaj, kar je od njega še ostalo pripeto na verigi, ko so ga neznan prednamci hoteli na vsak način vtisniti direktno v betonski podstavek, na katerem je pritrjena skrinjica z žigom.

Le kdaj bodo žigi vrhov povsod na konzolah? Potem bo težko tolči po njih, na primer, z betonskim podstavkom.

Mašun: V novi skrinjici na zidu gostišča sva našla v drugo, odkar hodiva po tej transvezali, tudi zvezek, v katerega se lahko vpišejo obiskovalci te kontrolne točke, na skrinjico pa je bil z verigo pripet kovinski žig, za mene prvi take vrste, ki sem ga lahko brez težav odtisnil v dnevnika, seveda s pomočjo moje blazinice za omočenje žigov, ki jo imam vedno v žepu nahrbtnika.

ln posvetilo se mi je, kje je »kiks« na obstoječih konzolnih žigih po vrhoh. Iz lastnih izkušenj vem, kakšna težava je čitljivo odtisniti tak žig v navpično

postavljen dnevnik ali beležko, ko ga seveda prej navlažim s črnilom za žige.

Povsod tam, kjer imajo opravka predvsem s kovinskimi žigi, na primer na železnici ali na poštah, vedno žigosajo le na podlagi vodoravno ležeče dokumente. Gravura v takem žigu je izvedena tako, da se znaki in črte proti vrhu zožujejo. Kovinski žigi ne poznajo širokih odtisnih ploskev za razliko od gumijastih in plastičnih, katerih kopije so ponavadi vgravirane tudi na konceh konzol.

V tem je tudi vsa skrivnost uspešnega kovinskega »štempljanja«: žigosno tekočino, ki jo je žig dobil od blazinice, naj zemlja s svojo težnostjo brezplačno odcedi tja, kjer mora biti pred žigosanjem, na odtisu namenjenih tenkih vršnih površinah izbočenih črt, črk in števil žiga torej in ne na njihovih bokih.

Torej nič več konzol v obliki na glavo postavljenega »L«, ampak v tla zabetonirane konzole v obliki obrnjene »J« ali pa ležeči »L«, vsidran v navpično steno, zid koč ali v bok betonskega stebra z žigi na skrajšanih navzdol usmerjenih krakih. Pri tako oblikovanih konzolah je tudi možnost poškodb gravure mnogo manjša kot je to sedaj: »direktno po žigu«, od strani.

Vse to dajem v premislek opremljevalcem naših vrhov.

Janez Arhar

gorskimi kolesarji, se hitreje začno odvijati erozijski procesi. Z vožnjo izven poti — podobno kot s hojo po brezpotju — ogrožamo življenjski prostor živali.

Našteti dejavniki najbolj agresivno posegajo v gorsko okolje. Ponekod je narava zaradi teh vplivov že močno ogrožena, drugod še ne. Ponekod so prisotni vsi dejavniki, drugje nekateri in redkokje nobeden.

Dejstvo, da je naravno ravnotežje na nekaterih področjih že porušeno, drugod pa zelo ogroženo, nam zastavlja vprašanje, ali nam narava res tako malo pomeni, da smo jo pripravljani uničiti in izgubiti.

SOŽITJE MED ČLOVEKOM IN NARAVO

S sožitjem med človekom in naravo mislimo na naravo v ožjem pomenu, saj je tudi človek del narave. S tem mislimo na pokrajino, ki obkroža človeka in vse, kar je živo v njej.

Od gorske narave je človek odvisen danes in bo tudi v prihodnje; morda ne tako močno, kot je bil v preteklosti, vendar še vedno. Ker pa je ljudi mnogo več kot nekoč in ker so gore mnogo bolj dostopne, je narava danes še bolj obremenjena. Sožitje med naravo in človekom se nanaša na naravo na eni strani in na ljudi, ki z različnimi nameni obiskujejo gore, na drugi strani. Nekateri hodijo v gore ljubiteljsko, drugi poklicno. Govorimo lahko o treh kategorijah obiskovalcev: o občasnih obiskovalcih, o prebivalcih, ki so stalno naseljeni v gorskem okolju, in o ljudeh, ki živijo v dolini in jim gorska pokrajina predstavlja le njihovo delovno okolje. Ti ljudje se ukvarjajo s pašo, gozdarstvom in drugimi dejavnostmi, sem pa lahko prištejemo tudi oskrbnike planinskih postojank. Vsak od teh po svoje prispeva k obremenjevanju naravnega okolja.

Čeprav je občasni obiskovalcev največ, ne bi mogli reči, da je njihov vpliv na okolje najbolj poguben. Celo nasprotno: izkušnje kažejo, da je največ škoda nastala zaradi gospodarske dejavnosti v gorskem okolju, med akterje pa sodijo tudi lokalni prebivalci. Svobodni »industrijski pristop« k življenju bi morali vsaj ponekod in z različnimi sredstvi usmerjati. Logiko industrijske družbe prenašati v naravo je miselnost, ki ji je treba dodati vsaj dva parametra: »večnost« narave ter minljivost industrijske in postindustrijske družbe. Nekaj generacij človeštva nima in ne more imeti neomejene pravice poseganja v naravo.

Občasni obiskovalci niso le gorniki, ampak tudi ljudje, ki jih zanimajo takšne športne zvrsti, ki bolj sodijo v nižinske predele in na za to posebej določena in urejena območja, na primer motokros. Tudi gorniki sami, torej tisti, ki redno hodijo v gore, niso vedno prijazni do narave. Odmetavanje smeti, uničevanje vegetacije, plašenje živali s kričanjem in na drugačne načine so samo nekatere nepravilnosti.

Naj še tako podrobno analiziramo škodo, ki je nastala zaradi dejavnosti katerekoli od naštetih kategorij obiskovalcev, moramo ugotoviti, da se prebivalci Slovenije ne zavedamo dovolj pomena našega gorskega okolja. Če obravnavamo onesnaževanje celostno, ne smemo obiti vplivov, ki nimajo izvora v našem gorskem okolju

in mnogokrat tudi ne pri nas, to je onesnaženje s tako imenovanimi strupenimi emisijami, ki prihajajo iz tovarniških dimnikov in izpušnih cevi v zrak in jih lahko zračne mase predstavljajo tudi nekaj sto kilometrov stran od izvora. Podobno je z radiološkim sevanjem ob jedrskih katastrofah. Na te dejavnike sami ne moremo nič vplivati. To nas navaja k ugotovitvi, da niso dovolj le lokalna ekološka prizadevanja, ampak so potrebni ukrepi in dogovarjanja na meddržavni ravni. Tukaj pa se včasih sami preveč zapiramo pred sosedi in pred njihovimi kritičnimi pripombami (primer z jedrsko elektrarno Krško). Kaže, da imata politika in gospodarstvo odločilen vpliv na konkretne narovarstvene ukrepe, tem ukrepom pa običajno nista najbolj naklonjena.

TNP KOT PRIMER ZAŠČITE NARAVNEGA OKOLJA

Triglavski narodni park je bil ustanovljen v treh fazah. Sedanji obseg ima park šele od leta 1981, ko je Republika Slovenija izdala Zakon o Triglavskem narodnem parku (TNP). Park danes zajema 84.805 hektarjev površine. Glavni namen je zaščititi naravno in kulturno dediščino na širšem območju Julijskih Alp. Ocenjujejo, da letno obišče park okoli dva milijona ljudi. Strokovnjaki opažajo, da število obiskovalcev parka iz leta v leto narašča. Opažajo tudi povečano koncentriranje obiskovalcev na določene kraje, kot so Bohinjsko jezero, Vršič, Triglav, dolina Vrat, Tamar in Pokljuka. Zaenkrat obiskovalci resneje še ne ogrožajo narave, v TNP pa vendarle že razmišljajo o konkretnih ukrepih.

Eno od pomembnih vprašanj je, kolikšno število ljudi lahko neki park sprejme, ne da bi bila narava preobremenjena. Popolnega odgovora na to vprašanje najbrž ne moremo dobiti, kajti narava lahko veliko prenese. Posledice zaradi različnih škodljivih vplivov niso vedno takoj opazne. Nekateri se pojavijo šele po daljšem obdobju, tudi po nekaj letih, desetletjih. Prav zato je največkrat ljudi težko prepričati o tem, da je narava ogrožena, ker jim ni mogoče predložiti konkretnih dokazov. To je bilo v preteklosti na nekaterih območjih že usodno za nekatere rastlinske in živalske vrste. V prejšnjih poglavjih smo opisovali lokalne oziroma mikro vplive, na katere se da do neke mere vplivati, omenili pa smo tudi makro vplive, katere običajno ne moremo omejiti in odpraviti in ki imajo največkrat izvir zunaj naših mej. Na odpravo negativnih vplivov na mikro ravni lahko vplivamo na represiven in permisiven način. Represiven način predstavljajo zapore, prepovedi, kazni, permisiven pa so opozorilne table z vljudno vsebino in ekološka vzgoja. Najbrž bo potrebna kombinacija obojega, najpomembnejša pa je prav gotovo ekološka vzgoja, ki bo spodbudila nastanek ekološke zavesti v ljudeh.

Čeprav ne moremo opredeliti natančnega števila ljudi, ki jih park še lahko brez škode prenese, bi bilo dobro, da narave ne bi obremenjevali bolj kot doslej. V TNP so v te namene že začeli uvajati določene ukrepe, nekaj pa jih v prihodnje še bodo. Glavna sestavina teh ukrepov so opozorilne table, v kratkem pa razmišljajo o zaprtju nekaterih cest in v nadomestilo o uvajanju 391

posebnih prevoznih sredstev za javen prevoz. Zelo koristni so tudi obiski predstavnikov TNP v šolah in vrtcih, kjer s sliko in besedo opisujejo lepote, ki jih skriva pokrajina in s katerimi se ponekod zaradi človekove malomarnosti ne morejo več pohvaliti. Na tak način vzgajajo mladi rod. Naložba je dolgoročna in bi morala imeti nadaljevanje na vseh ravneh izobraževanja, žal pa še ni tako.

Nihče nima pravice omejevati ljudem svobodo gibanja, vendar pa bi moral vsak, ki vstopa v naravo, upoštevati določena pravila obnašanja. Manj ko se bodo ljudje zaradi tega (upoštevanja pravil) počutili omejeni in bolj ko bodo zaščito narave razumeli kot nujnost in potrebo, bolje bo za naravo in ljudi.

ZAKLJUČEK

Kljub temu, da v tem in podobnih člankih prikazujemo, kako ogroženo je naše gorsko okolje in nakazujemo možne rešitve, ostaja dejstvo, da sta gorska narava in življenje v njej ogrožena. Potrebno bo poiskati pravo, konkretno rešitev za njeno zaščito.

Najpomembnejša je vzgoja in prevzgoja ljudi. Z vzgojo moramo začeti že v vrtcu in nadaljevati v osnovni in srednji šoli. Ekološka vzgoja ne sme biti vsiljiva, mora pa biti prepričljiva. V ljudeh bi morali spodbuditi razvoj ekološke zavesti. Ekološka zavest bo razvita šele takrat, ko se bo človek zavedel, da je on sam del narave in da z njenim uničevanjem uničuje tudi sebe. Skrb za ohranjanje narave bi mu morala biti navada. Žal nekaj človekovih lastnosti in sposobnosti kaže na to, da bo imela ekološka vzgoja v prihodnosti težke če ne celo nepremagljive ovire. Nekaj teh: hitra pril-

goditev na spremembe, težnja po ugodju, visok prag za vznemirjenje ob pojavu nevarnosti.

Hitra prilagoditev se kaže v tem, da se človek privadi na vse in se privaja tudi na vedno bolj uničeno naravo. Težnja po ugodju bo človeka še naprej vodila k iskanju čim večjega ugodja. Življenje si ureja tako, da mu je čim bolj udobno, pri tem pa se največkrat ne ozira preveč na naravo. Kot primer navajamo žičnice, luksuzne hotele, ceste v visokogorje in podobno. Visok prag za vznemirjenje ob pojavu nevarnosti je za človeka čisto običajen. Ponavadi se vznemirimo šele takrat, ko nevarnost neposredno ogroža naše življenje ali zdravje. Kadar gre za ogroženost narave, je človeški odnos do pojavnosti enak ali še slabši, za naravo pa je lahko to usodno.

Te lastnosti se v prihodnosti najbrž ne bodo bistveno spremenile. Kljub temu to ne zmanjšuje naše odgovornosti do narave in ne zmanjša vrednosti prizadevanjem za ohranitev čistega in zdravega gorskega okolja. Pri tem tudi ne smemo pozabiti ostalih predelov z gozdovi, rekami in morjem pri nas, ki se jim ne godi nič bolje. Prav tako ne smemo biti neobčutljivi do onesnaženja in uničevanja v drugih predelih zemeljske krogle.

Vsak ima pravico in možnost uporabe gorske narave, vendar je dolžan upoštevati neka pravila, ki so napisana ali tudi ne. Takšna pravila obnašanja morajo veljati ne glede na to, ali smo v narodnem parku ali kje drugje. Pomembno je, da se ljudje s pravili obnašanja seznanijo, še pomembnejše pa je, da jih upoštevajo. Uničevanje narave je prav gotovo v največji meri posledica sodobnega načina življenja, vendar pa moramo ukreniti vse, dokler se to še da, da davek za ta način življenja za nas in za naše potomce ne bo previsok.

NA STORŽIČU IN NA GORAH V NJEGOVI SOSEŠČINI (1)

ČAR PRVEGA PRISTOPA DOLGO NI ZAMRL

PAVLE ŠEGULA

Kranjčanom se na vseh obzorjih ponuja vabljiva podoba; kot na dlani in skoraj na dosegu roke se na severu bohoti plečati Storžič s svojimi vazali na zahodu in vzhodu. Severovzhod obvladujejo najvišji vrhovi Kamniških in Savinjskih Alp od čokate Kočne in konicatega Grintovca do skoraj prikriti Skute in podolgovatega Kalškega grebena. Njemu ob boku na desni se nad navpično pregrado, ki pada proti Kokri, boči Veliki Zvoh, kateremu druguje zeleni Krvavec s Kržišami. Zadaj se iztekajo v daljave prostrani pašniki Velike planine.

Pogled na severozahod odkriva Karavanke: Begunjsčico, Vrtačo, Stol, v dalji se riše dolgo, enakomerno slame z Golico, Rožco in Kepo. Od jugozahoda se odraža nekaj vršičkov Polhograjskega hribovja, ki prehaja v bližnji Lubnik, nakar se prek Križne gore in Planice nad Crngrobom dvigne v Šmarjetno goro in Jošt. Ponekod sta vidna Ratitovec in Mohor, vse skupaj

se nato izgubi v prostrani Jelovici in rajdi Julijskih Alp s Triglavom na levem ter s konicasto Kukovo špico na desnem robu.

Gorâ na pretek, vseh oblik in višin; vsak si lahko najde tisto, ki mu najbolj ugaja in meni, da ji bo najlaže kos.

NEZAPISANE DEDOVE ZGODBE

Na te vrhove sem neštetokrat strmel v svojih mladih letih in si želel, da bi jih obiskal in spoznal tudi od blizu. Najbolj me je uročil in vabil Storžič, prva prava in resnična gora, na katero je davnega leta 1938 stopila moja noga.

Morda je zanimanje vzkliklo ob pripovedih starega očeta, samorastniškega vrtnarja pri Majdičevih, samouka rezbarja, ki svojih talentov ni znal ali mogel uveljaviti. Morda tega niti ni poskušal.

Rojen je bil v hribovih, pri Sv. Ambrožu. V revščini hribovske mežnarije ga je morda zaplodil kak kaplan ali celo imeniten tujec. Kot nezakonski sin je bil pastir, spoznal se je na zeli in cvetje. Sila rad mi je pripove-